

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KBO/2020/445

CZB/V/KBO/2020/446

BETREFT: vraag tot verduidelijking bij het advies CZB/V/KBO/2019/436 i.v.m. het communicatieplatform Gimme.

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangst

CZB/V/KBO/2020/445: 3 februari 2020.

CZB/V/KBO/2020/446: 30 januari 2020.

1.2. Vraagstellers

CZB/V/KBO/2020/445: [X], ouder.

CZB/V/KBO/2020/446: [Y] en [Z], Gimme.

1.3. CZB

CZB/V/KBO/2020/445:

Bij e-mail van 3 februari 2020 wordt de vraag aan het secretariaat van de Commissie bezorgd. Met een e-mail van 18 februari 2020 wordt de vraagsteller uitgenodigd voor de zitting van 16 maart 2020.

CZB/V/KBO/2020/446:

Bij e-mail van 30 januari 2020 wordt de vraag aan het secretariaat van de Commissie bezorgd. Met een e-mail van 18 februari 2020 wordt de vraagsteller uitgenodigd voor de zitting van 16 maart 2020.

Met een e-mail van 25 februari 2020 bezorgt de vraagsteller een toelichting bij de vraag.

CZB/V/KBO/2020/445+ CZB/V/KBO/2020/446:

Op 13 maart 2020 worden de vraagstellers in beide dossiers door het secretariaat per e-mail in kennis gesteld van het uitstel van de zitting van 16 maart 2020 ingevolge de overheidsmaatregelen om de verspreiding van het COVID-19 virus te beperken.

Met een e-mail van 31 mei 2020 worden de vraagstellers uitgenodigd voor de zitting van 16 juni 2020.

De vraagsteller in dossier CZB/V/KBO/2020/446 wordt gehoord tijdens de zitting van 16 juni 2020.

De vraagsteller in dossier CZB/V/KBO/2020/445 dient op 16 juni 2020 per e-mail een bijkomend document in.

De vraagsteller in dossier CZB/V/KBO/2020/445 wordt met e-mails van 18 juni 2020 en 26 juni 2020 uitgenodigd voor de zitting van 30 juni 2020.

1.4. Samenvoeging

De Commissie stelt vast dat de voorliggende vragen een identiek voorwerp hebben. De Commissie besluit daarom de vragen samen te voegen.

2. INHOUD van de VRAGEN

CZB/V/KBO/2020/445:

1. Aan de Commissie wordt verheldering gevraagd bij de term ‘volwaardig’ in volgende passage van advies CZB/V/KBO/2019/436: *‘De school kan haar communicatie met de ouders evenwel niet exclusief laten verlopen langs een kanaal waar men wordt geconfronteerd met reclame-advertenties en zal, wanneer zij wenst gebruik te maken van het platform, dus steeds een volwaardig reclamevrij alternatief moeten voorzien’.*

De vraag wordt gesteld of dit betekent dat dit alternatief kanaal dezelfde functionaliteiten moet hebben (= elektronisch ontvangen per e-mail of op smartphone van de communicatie aan de ouders).

2. Aan de Commissie wordt gevraagd of zij inzicht heeft in de contracten tussen de scholen en Gimme, en in welke mate politieke commerciële boodschappen uitgesloten zijn?

CZB/V/KBO/2020/446:

De vraagstellers wensen de Commissie de werking en het businessmodel van Gimme toe te lichten, en aan te tonen dat het gebruik van Gimme door een school voor haar communicatie met de ouders, wel degelijk strookt met de principes van zorgvuldig bestuur.

Gimme is een kanaal voor oudercommunicatie dat niet behoort tot de leermiddelen of de verplichte onderwijsactiviteiten. In essentie verzorgt Gimme het briefje in de boekentas waarbij scholen die de betalende versie niet kunnen of wensen te kopen bij het gebruik van Gimme de keuze hebben tussen een analoge versie op papier zonder reclame of een digitale versie met reclame.

Scholen kunnen de applicatie dus op verschillende manieren gebruiken. Ze kunnen daarbij differentiëren naargelang de behoeften van de ouders. Een school kan verschillende gebruikswijzen naast mekaar hanteren zodat tegemoet kan worden gekomen aan alle wensen van de ouders op het gebied van oudercommunicatie. Scholen moeten ouders niet verplichten om zich te registreren en de gebruiksvoorwaarden van het platform te aanvaarden. Scholen die Gimme wensen te gebruiken moeten ouders niet dwingen om akkoord te gaan om geconfronteerd te worden met reclameboodschappen.

Zoals uit het overzicht dat aan de Commissie wordt voorgelegd blijkt, zijn ouders die wensen gevrijwaard te blijven van reclame, ook geenszins verplicht om daar zelf voor te betalen.

Daarnaast wensen de vraagstellers toe te lichten hoe scholen dankzij de optie van de digitale Gimme-versie een belangrijke bijdrage leveren in het verhogen van de betrokkenheid van de ouders en de vermindering van de planlast bij de leerkrachten, het secretariaat en de directie. Uit de 10-jarige samenwerking met basisscholen is gebleken dat het gebruik van de unieke Gimme tijdlijn ervoor zorgt dat ouders eindelijk effectief de berichten van de school én lezen én op het juiste moment herlezen. Maar bovendien zorgt het gebruik van het digitale Gimme-

versie ervoor dat ook de gescheiden ouders beiden bereikt worden evenals de anderstalige ouders (dankzij de automatische vertaalfunctie) en dat ook de grootouders betrokken en op de hoogte blijven. Daarnaast wordt ook de kosten- en milieubesparing voor de school vermeld, getuige ook de evidente bijdrage van Gimme inzake MOS (Milieu Op School).

De vraagstellers wensen ook toelichting te geven bij het reclamesysteem dat specifiek op maat van de scholen ontwikkeld werd, en dat ervoor zorgt dat Gimme vandaag de scholen een gratis optie voor digitale oudercommunicatie kan bieden, een optie die de scholen enkel bij Gimme vinden.

De reclameboodschappen naast de tijdlijn worden telkens grondig geselecteerd én individueel gescreend door Gimme overeenkomstig een reclamecode die in samenwerking met de scholen werd opgemaakt. Op die manier zijn de scholen ervan verzekerd dat deze verenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school en ze de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen. De informatieve boodschappen in de tijdlijn vanwege adverteerders zijn duidelijk aangeduid als dusdanig en bevatten voor het overige qua reclameboodschap enkel een sponsorvermelding.

Deze reclamecode, die aan de Commissie wordt voorgelegd, heeft Gimme reeds van bij aanvang gehanteerd en werd nu ook toegevoegd op de website. De vermelding in de privacyverklaring van gerichte advertenties, waarnaar de Commissie verwijst in haar advies, is een foutief overblijfsel van een initieel tekstontwerp, en werd ondertussen geschrapt. In tegenstelling tot andere online media en kanalen worden er door Gimme immers geen specifieke gegevens van de gebruikers verzameld.

De vraagstellers menen dan ook te kunnen aantonen dat ouders voor informatiedoorstroming door middel van Gimme niet worden verplicht gebruik te maken van een online platform waarop zij worden geconfronteerd met reclameadvertenties. De school kan verzekeren dat ouders steeds de mogelijkheid hebben te worden geïnformeerd langs een reclamevrij en gratis kanaal.

3. ZITTING VAN DE COMMISSIE

3.1. Datum en uur: 16 juni 2020 om 14u en 30 juni 2020 om 13u.

3.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

3.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel VII.2 Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs en de ministeriële besluiten van 14 juli 2015 en 21 mei 2019 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Bengt Verbeeck, voorzitter.

Ivo Van Genechten, Rita Lambregts, Paul De Cock en Luc Faes, leden.

3.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

CZB/V/KBO/2020/446:

Voor Gimme:

- [Y];

- [Z].

3.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1. Regelgeving

** Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs*

Art. VII.5. De Commissie beslist over de gegrondheid van klachten van belanghebbenden inzake:

1° ...

2° de bepalingen van artikel 51 van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, van artikel 7 tot en met artikel 10 van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, van artikel 14bis van het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding, ...;

3° ...

Art. VII.6. De Commissie kan vragen van belanghebbenden behandelen over de aangelegenheden bedoeld in artikel VII.5, eerste lid.

** Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997*

Art. 51

§ 4. Een schoolbestuur dat mededelingen toelaat die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen, waakt erover dat:

1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen of verplichte activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen;

2° facultatieve activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen, behoudens indien deze mededelingen louter attenderen op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;

3° bedoelde mededelingen kennelijk niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;

4° bedoelde mededelingen de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

** Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.*

4.2. Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving bevoegd is.

4.3. Advies

4.3.1. Mededelingen die de verkoop van producten of diensten bevorderen.

De onderwijsregelgeving regelt het statuut van mededelingen die rechtstreeks of onrechtstreeks tot doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen. Dergelijke mededelingen zijn niet absoluut verboden. De decreetgever heeft er wel strikte beperkingen voor ingesteld.

In het basisonderwijs moet het schoolbestuur er over waken dat de door het bestuur verstrekte leermiddelen en de verplichte activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen. Onder leermiddelen en activiteiten moet worden verstaan alles wat noodzakelijk is om de eindtermen te realiseren, de ontwikkelingsdoelen na te streven of de in het eigen leerplan opgenomen doelstellingen te realiseren. Het betreft alles wat daartoe aangewend wordt in de klas bij het opvoeden en leren: leermiddelen (leerboeken, agenda, geografische kaarten, foto's, folders, brochures e.a.), didactisch materiaal (video, audio, film e.a.). Elke reclameboodschap (tekst, foto) bij leermiddelen of verplichte onderwijsactiviteiten die bepaalde bedrijven, producten of merken onder de aandacht brengt of suggereert is in strijd met het decretaal verbod betreffende reclame.

De onderwijsregelgeving voorziet wel een uitzondering op het verbod op reclameboodschappen bij facultatieve activiteiten in het basisonderwijs. Er mag sponsorvermelding zijn. De sponsorvermelding moet wel verenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school en ze mag de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

Met respect voor de aldus omschreven grenzen kan het schoolbestuur verder een eigen beleid voeren op het gebied van reclame en sponsoring. De principes die de school daarbij hanteert, worden overlegd binnen de schoolraad en moeten in het schoolreglement worden verwoord. Verder kan een bedrijf/organisatie zich in een school enkel manifesteren mits uitdrukkelijke toestemming van het schoolbestuur en/of directie.

4.3.2. Toepassing.

In haar eerdere advies CZB/V/KBO/2019/436 i.v.m. Gimme heeft de Commissie gesteld dat ouders voor de informatiedoorstroming vanuit de school niet verplicht kunnen worden gebruik te maken van een online platform waarop zij worden geconfronteerd met reclame-advertenties en de school dus steeds in de mogelijkheid dient te voorzien van een volwaardig reclamevrij alternatief. Daarbij werd ook benadrukt dat het in geen geval aanvaardbaar is dat ouders die wensen gevrijwaard te blijven van reclame, voor informatiedoorstroming vanuit de school aangewezen zijn op een betalend initiatief.

De Commissie handhaaft voormeld standpunt en wijst erop dat het de verantwoordelijkheid van de school is om binnen voormelde grenzen haar communicatiekanalen te bepalen. Zoals het de Commissie wordt voorgesteld, is Gimme voor de communicatie met ouders een mogelijk middel, doch zal dit niet het enige middel kunnen zijn in de mate de school bij het gebruik daarvan niet kan verzekeren dat ouders de mogelijkheid hebben reclamevrij én kosteloos te worden geïnformeerd. Waar door de vraagsteller in dossier CZB/V/KBO/2020/445 wordt gevraagd wanneer een reclamevrij alternatief als volwaardig kan worden beschouwd, stelt de Commissie als principe voorop dat dit steeds moet worden beoordeeld vanuit de vraag of het te bereiken doel, het kunnen communiceren van de school met de ouders, ermee wordt gerealiseerd. Dit kan bijgevolg ook via andere communicatiekanalen dan een variante van Gimme of gelijkaardige online platforms.

Aan de Commissie wordt door de vertegenwoordigers van Gimme de reclamecode toegelicht die in samenwerking met de scholen werd opgemaakt, en wordt opgenomen in de verwerkingsovereenkomsten met de scholen. In die code is onder meer vermeld dat geen adverteerders zijn toegelaten die ‘een specifieke politieke of levensbeschouwelijke identiteit uitstralen’. Waar de Commissie op basis van de voorliggende gegevens in beginsel geen bezwaren ziet bij het reclamebeleid van Gimme, wijst zij erop dat het de verantwoordelijkheid blijft van iedere school om er te allen tijde over te waken dat de getoonde reclameboodschappen voldoen aan het decretale voorschrift dat ze verenigbaar moeten zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school en de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang mogen brengen. De Commissie benadrukt in dit verband ook dat zij bevoegd blijft zich naar aanleiding van vragen en klachten in individuele gevallen uit te spreken over mogelijke schendingen van de decretale principes inzake reclame. Waar de vraagsteller in dossier CZB/V/KBO/2020/445 aanvoert dat op Gimme momenteel boodschappen getoond worden van mutualiteiten of studiebegeleidingsbureau, die volgens hem de onafhankelijkheid van de school in gedrang (kunnen) brengen, overweegt de Commissie het volgende. Het loutere feit dat op het Gimme-platform advertenties zouden zijn opgenomen van mutualiteiten of studiebegeleidingsbureau, volstaat niet om te besluiten tot dat de decretale voorschriften inzake reclame werden geschonden. Dergelijke schending dient geval per geval aan de hand van concrete elementen te worden aangetoond. Enig bewijs in die zin werd de Commissie in casu evenwel niet aangeleverd.

4.3.3. De Commissie komt tot volgend advies:

De Commissie herneemt haar standpunt uit advies CZB/V/KBO/2019/436, waaruit volgt dat bij het gebruik van Gimme voor de communicatie met de ouders, door de school steeds dient verzekerd te worden dat een reclamevrij én kosteloos alternatief waarmee die communicatie kan worden gerealiseerd, ter beschikking wordt gesteld.

De Commissie ziet in beginsel geen bezwaren bij de voorgelegde reclamecode, maar wijst op de verantwoordelijkheid van iedere school om er te allen tijde over te waken dat de reclameboodschappen verzoenbaar zijn met de decretale principes inzake reclame.

Brussel, 30 juni 2020

Frederik Stevens
Waarnemend Secretaris

Bengt Verbeeck
Voorzitter